

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.VI.22.089/2016/9.

A tanács tagjai: Kollár Márta a tanács elnöke
Tamáné dr. Nagy Erzsébet előadó bíró
. Puskás Péter bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Novák és Társai Ügyvédi Iroda,
ügyintéző: dr. Bócz Andrea ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Forgó, Damjanovic és Társai Ügyvédi
Iroda,
ügyintéző: dr. Damjanovic Gábor ügyvéd

A per tárgya: tartozás megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Ítéltábla
5.Pf.20.192/2015/5/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Törvényszék
28.P.23.404/2015/4.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.
- Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 200.000 (kétszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A D. Kft. többségi tulajdonosa volt a D SA. felperes. A D. Kft. végelszámolással megszűnt, tevékenységét annak korábbi ügyvezetője, az alperes vette át a S. F. C. Kft. útján, amely forgalmazni kezdte a D. SA. termékeit. A D. SA. és az alperes között erről írásban megállapodás jött létre 2012. február 15-én. A megállapodás 3.1. pontja rögzíti, hogy az alperes mint magánszemély köteles megfizetni bruttó 150.000 svájci frankot a felperes részére, annak fejében, hogy a megállapodás 2.2. pontja értelmében a cége a korábban a D. Kft. által gyakorolt jogokat megszerezte. A 3.2. pontban az alperes mint magánszemély a fizetési kötelezettségét elismerte és nyugtázta, ennek határideje 2015. március 1. napja volt. A megállapodás 4.2. pontjában szerepelt, hogy a követelés kizárólag a D. SA. felperest illeti meg, de csak addig amíg annak főrésztvényese H. G. marad, ha H. G. már nem többségi résztvényese a D. SA-nak úgy a követelés megszűnik. Az 5.2. pontban a felek rögzítették, hogy a két cég együttműködéséből származó esetleges nyereséget, hasznot a felperes követelésébe beszámítják, azt is rögzítették azonban, hogy a beszámítás módjában, a beszámítandó összeg nagyságában, esetről esetre egyedileg állapodnak meg. Az alperes a tartozást nem fizette meg.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes keresetében kérte a bíróságtól, hogy szerződésben vállalt fizetési kötelezettség címén kötelezze az alperest 150.000 svájci frank, ennek 2015. március 2. napjától járó törvényes késedelmi kamata, valamint a perköltség megfizetésére. Állította, hogy a megállapodásban foglalt feltételek fennállnak és a felperesnek továbbra is főrésztvényese H. G.
- [3] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Nem vitatta, hogy a megállapodás alapján 150.000 svájci frank összegű fizetési kötelezettsége áll fenn, azonban mentesülésre hivatkozott a szerződés 4.2. pontja alapján. Állította, hogy a felperesnek immár nem főrésztvényese H. G.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 150.000 svájci frankot, annak 2015. március 2. napjától a kifizetésig járó, a késedellel érintett naptári félétvet megelőző utolsó napon érvényes svájci jegybanki alapkamattal egyező mértékű kamatát, továbbá kötelezte a perköltség megfizetésére. Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy az alperesnek azt az állítását, hogy megszűnt a kötelezettsége, az

alperesnek kellett bizonyítania. A felek megállapodása az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) hatálya alatt történt, a Ptk. 277. § (4) bekezdése együttműködési kötelezettséget ír elő a felek részére a szerződés teljesítésében. Ennek során a kötelezettnek úgy kell eljárnia, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható és a jogosultnak ugyan ilyen módon kell elősegítenie a teljesítést. Ebből következik, hogy az alperesnek már a teljesítés esedékességekor meg kellett volna arról győződnie, hogy a követelés valóban megszűnt-e, van-e oka a teljesítés megtagadására. Személyes meghallgatással, illetve tanúkkal az nem bizonyítható, hogy ki a felperes főrésztvényese, erre tekintettel a bíróság az alperes bizonyítási indítványának foganatosítását mellőzte. Tartalmilag az alperes indítványa nem is bizonyítási indítvány, hanem a bizonyítási kötelezettség megfordítására irányuló indítvány volt. A felperes ugyanakkor következetesen állította, hogy a résztvényesi minőségben változás nem történt.

- [5] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a per főtárgya tekintetében helybenhagyta, az alperest terhelő elsőfokú perköltség összegét leszállította. Az alperes elsősorban eljárási szabálysértésekre hivatkozott a fellebbezésében, többek között arra, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta figyelmeztetni a feleket a tárgyalás berekesztésére, ezért érveit és perbeszédét nem adhatta elő. Hivatkozott arra is az alperes, hogy a bíróság a keresetlevél mellékleteit, így a felperes cégkivonatát nem küldte meg a részére. Állította, hogy a résztvények tulajdonosainak köre a svájci cégnyilvántartásban nem nyilvános adat, így arról nem tudott tájékozódni, erre tekintettel a felperesnek kellett volna ezt a perben igazolnia. A másodfokú tárgyaláson hivatkozott arra is, hogy a megállapodás érvénytelen.

Az eljárási szabálysértésekkel kapcsolatban a másodfokú bíróság kiemelte, hogy az 1/2014. (VI.30.) PK véleményben foglaltak szerint akkor szükséges az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése lényeges eljárási szabálysértésre tekintettel, ha az eljárás megismétlése szükséges. Az elsőfokú tárgyalás jegyzőkönyve tartalmazta a tárgyalás berekesztésére vonatkozó figyelmeztetést és az alperes a fellebbezésében sem fejtette ki, hogy mi lett volna az az előadása, amely erre tekintettel nem hangzott el az elsőfokú eljárásban. Az alperes a tárgyaláson kézhez vette a felperes cégkivonatát, az abban foglaltakat tehát kellő időben megismerte. A másodfokú bíróság utalt arra, hogy a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján az alperes által előadottakat a másodfokú eljárásban már nem lehetett figyelembe venni.

- [6] A másodfokú bíróság érdemben elbírálhatónak találta az ügyet. Megvizsgálva az elsőfokú bíróság által lefolytatott eljárást és a meghozott ítéletet arra a következtetésre jutott, hogy az elsőfokú

bíróság a tényállást helyesen állapította meg és az érdemi döntése, jogi következtetése is helytálló. Az alperest terhelte a bizonyítási kötelezettség a tekintetben, hogy a felperes követelése megszűnt, figyelemmel arra, hogy már nem H. G. a főrésztvényese. Az alperes ezzel kapcsolatban bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, csak a bizonyítási teher megfordítását kérte. Az alperes írásban vállalt kötelezettséget a felperes által igényelt összeg megfizetésére. A szerződés szabályozta ugyanakkor azokat az okokat is, amelyek bekövetkezte esetén a kötelezettsége megszűnik. Az esedékessé vált követelés megszűnésének bizonyítása Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az alperesre hárult, nem tévedett tehát az elsőfokú bíróság amikor őt ennek megfelelően tájékoztatta és a bizonyítás elmaradását az ő terhére értékelte. Az alperes által kért tanúbizonyítás, amelyet az elsőfokú bíróság nem teljesített, nem függött össze azzal az állításával, hogy H. G. már nem többségi résztvényes.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [7] A jogerős ítélettel szemben az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, ebben a másodfokú ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. Másodlagosan az első- és másodfokú határozatok hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítására vonatkozó kérelmet terjesztett elő. Megismételte azt az álláspontját, hogy az ügyben annak érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértések történtek, a bíróságok megsértették az Alaptörvényben is rögzített, a tisztességes eljáráshoz való jogát, amely a perbeli esélyegyenlőségét biztosította volna. Fenntartotta azt az állítását, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta a feleket a tárgyalás berekesztésére figyelmeztetni, így nem állt módjában az érdemi védekezésének előadása. Az elsőfokú bíróság tárgyalási jegyzőkönyvében szerepel, hogy az alperesnek fizetési kötelezettsége keletkezett, aminek nem tett eleget, az alperesi képviselő ilyen elismerést nem tett. Az alperes nem kapta meg a keresetlevél mellékleteit, a per szempontjából lényeges cégmásolatot, ezzel az elsőfokú bíróság megszegte a Pp. 3. § (6) bekezdésében foglalt kötelezettségeit, amely szerint gondoskodnia kell arról, hogy a felek minden, a bírósághoz benyújtott okiratot megismerhessenek és azokra a törvényben előírt időn belül nyilatkozthassanak. Csak a tárgyaláson tudta átfutni néhány percben az idegen nyelvű anyagot és így a perdöntő jelentőségű kérdésben nem tudott a tárgyaláson nyilatkozni, ezt a másodfokú bíróság nem tartotta az ügy érdemére kiható jogszabálysértésnek. A másodfokú bíróság jogszabályt sértett azzal is, amikor nem engedte, hogy a másodfokú tárgyalás során a megállapodás semmisségére vonatkozó bizonyítási indítványt az alperes előterjessze. Az alperes a másodfokú eljárásban a Ptk. 202. §-ára hivatkozott, miszerint uzsorás szerződésnek minősül a megállapodás, mert a felperes az

alperes szorult helyzetét használta ki amikor a megállapodás megkötésére került sor. Ha az alperes nem fogadja el a felperes ajánlatát, akkor élete munkáját veszítette volna el, a felperes érdekkörében szerzett szakmai tapasztalatait másutt nem tudta volna hasznosítani. Emellett a megállapodás a Ptk. 210. § (4) bekezdése is ütközik, jogellenes fenyegetés hatására született meg és a Ptk. 201. § (2) bekezdése szerinti feltűnő értékaránytalanság is fennáll, mert a 150.000 svájci frank megfizetésének kötelezettségével szemben a másik oldalról nem volt ellenszolgáltatás. A felperes által a másodfokú bíróság szerint nyújtott, valójában nem létező goodwill-t egyébként sem az alperes, hanem a cége szerezte volna meg, ha lett volna ilyen. Megtámadási kifogás a megtámadási határidő eltelte után is előadható. Az elsőfokú eljárás során erre azért nem került sor, mert az elsőfokú bíróság a tárgyalás berekesztésére történő figyelmeztetés nélkül lezárta az ügyet és ítéletet hozott. Az alperes kijavítás, kiegészítés iránti kérelmének az elsőfokú bíróság nem tett eleget, a másodfokú bíróság pedig leszűkítetten értékelte a Pp. 118. § (3) bekezdésében foglaltakat. Nincs olyan korlátozás, hogy csak elírásra, vagy a hanganyag hiányosságára vonatkozóan terjeszthető elő ilyen kérelem.

[8] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[9] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

[10] A felek között a megállapodás 2012. február 15-én jött létre, ebben a fizetési kötelezettség teljesítési határidejét 2015. március 1. napján határozták meg. Helytállóan utalt arra az elsőfokú bíróság, hogy abban az esetben, ha az alperesnek az volt az álláspontja, hogy a fizetési kötelezettsége a szerződésben foglalt feltételek beálltára tekintettel megszűnt, úgy ezeket a körülményeket már 2015. március 1-jét követően ellenőriznie kellett volna. Ha ez megtörténik, úgy a tárgyalás során a bizonyítási kötelezettségének a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján minden nehézség nélkül eleget tehetett volna, figyelemmel arra is, hogy a 2015. november 5-ei tárgyalásra szóló idézését az alperes 2015. szeptember 22-én megkapta, így elegendő idő állt a rendelkezésére ahhoz, hogy a tárgyalásra felkészüljön, a felperes keresetére érdemben nyilatkozzon és bizonyítási indítványait előterjessze. (Pp. 139. §) A jóhiszemű joggyakorlás követelményével nem egyeztethető össze az, hogy az alperes az első tárgyaláson nem indokolja meg, hogy milyen okból kéri a kereset elutasítását, tényeloadást nem tesz és a fellebbezés előterjesztését követően a másodfokú bíróság előtt tartott tárgyaláson hivatkozik a követelés alapjául szolgáló megállapodás érvénytelenségére.

[11] Jogerős ítéletében a bíróság helyesen állapította meg, hogy a Pp. 164. § (1) bekezdés alapján az alperest terhelte azon körülmények bekövetkezésének a bizonyítása, amelyek alapján a fizetési kötelezettség alól mentesült volna. Az elsőfokú eljárásban az alperesnek bizonyítási indítványa nem volt, a bizonyítottság hiányát pedig a terhére kell értékelni.

[12] A 2015. november 5. napján tartott tárgyalásról készült jegyzőkönyv tartalmazza a tárgyalás berekesztéséről szóló figyelmeztetést. Ezzel kapcsolatban a másodfokú bíróság helyesen utalt arra, hogy az alperes még a fellebbezésében sem jelölte meg, hogy mit kívánt volna az elsőfokú eljárásban még előadni.

[13] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében kifogásolta azt is, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglaltakra hivatkozással nem adott lehetőséget arra, hogy a megállapodás semmisségére, illetve megtámadhatósági okokra hivatkozzon. A felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben a másodfokú bíróság helytállónan értékelte a Pp. 141. § (6) bekezdésében és 235. § (1) bekezdésében foglaltakat. Az alperes előadása szerint valójában már a szerződés aláírásakor tisztában volt azzal, hogy a felperes a szorult helyzetét kihasználva jogtalan előnyszerzés végett íratta alá vele a megállapodást. Ugyanígy látnia kellett azt is, hogy a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás között feltűnő értékkülönbség áll fenn, ennek ellenére sem a szerződés érvénytelenségének a megállapítására, sem annak megtámadására a szerződés aláírását követően a követelés esedékessé válásáig rendelkezésre álló 3 évben lépéseket nem tett, ilyen körülményekre a fizetési meghagyásos eljárásban és az elsőfokú peres eljárásban sem hivatkozott. A 4. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv tanúsága szerint a jogi képviselője kizárólag arra hivatkozott, hogy a felperes nem hiteles fordítást csatolt a szerződésről, illetve utalt arra, hogy az alperes csak bizonyos feltételek változatlan fennállása esetén köteles megfizetni ezt az összeget és a felperes a feltételek teljesülését nem igazolta. Az alperesnek tehát módjában lett volna a szerződés érvénytelenségére vonatkozó előadását az elsőfokú eljárásban megtenni, ez azonban nem történt meg. A másodfokú bíróság tehát helytállónan állapította meg, hogy az alperes a semmisség, illetve a megtámadási kifogását elkésztetten adta elő, így azt a másodfokú bíróság már nem vehette figyelembe.

[14] A jogerős ítélet tehát nem jogszabálysértő, ezért a Kúria a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson kívül eljárva a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[15] Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért köteles megfizetni a felperesnek a Pp. 270. § (1) bekezdése

szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperes felülvizsgálati eljárással felmerült perköltségét. Ennek összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján, az ügyvédi munkával arányban határozta meg a Kúria.

Budapest, 2017. május 2.

Dr. Kollár Márta s.k. a tanács elnöke, Tamáné dr. Nagy Erzsébet s.k. előadó bíró, dr. Puskás Péter s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

Sz.Sz.

bírósági ügyintéző